

ประมูล 3G กับการให้บริการสาธารณะ

กระโถนธุรกิจ

ประมูล 3G กับการให้บริการสาธารณะ น.7...

ข่าวดังข่าวหนึ่งขณะนี้คงไม่พ้นการประมูล 3G หรือพูดให้คนทั่วไปเข้าใจคือการจัดสรรคลื่นความถี่สำหรับการประกอบบริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ ซึ่งใบอนุญาตที่จะประมูลนี้เป็นการให้ใบอนุญาตบริการในระบบ 3G and beyond

การใช้ระบบ 3G นี้จะเป็นการปฏิวัติการเข้าถึงความรู้ของคนไทย ซึ่งจะทำให้การสื่อสารแบบไม่มีเสียง (Non voice) กว้างขวางยิ่งขึ้น ครอบคลุมทั้งอินเทอร์เน็ต สไกป์ (Skype) แชต (Chat) รวมทั้งการส่งวิดีโอคลิป และสามารถกระจายองค์ความรู้นี้ไปสู่พื้นที่ห่างไกล เพราะเป็นระบบไร้สาย การประมูลครั้งนี้จึงถือว่าเป็นการประมูลซูปเปอร์ไฮเวย์ด้านข้อมูลขนาดใหญ่

ในขณะนี้ประเทศไทยมีผู้ให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ 6 ราย แต่ 3 รายแรกมีส่วนแบ่งการตลาดถึง 98% ในขณะนี้ผู้ให้บริการเหล่านี้ (เช่น AIS, DTAC, TRUE) ต้องแบ่งรายได้ (ประมาณ 20-30%) ให้กับทีโอที และ กสท ซึ่งเป็นรัฐวิสาหกิจ

การให้บริการในระบบ 3G สามารถทำได้โดยหนึ่ง จัดสรรคลื่นความถี่ใหม่ และสอง ปรับปรุงโครงข่ายบริการเดิม ในปัจจุบันผู้ประกอบการ 3 รายใหญ่ก็สามารถพัฒนาระบบ 3G จากย่านความถี่ที่ทำอยู่แต่จะมีต้นทุนสูง โดยเฉพาะ TRUE ซึ่งเดิมอยู่ในย่านความถี่ต่ำ ผู้ประกอบการที่มีอยู่เดิมพยายามที่จะขอใบอนุญาตใหม่

สิ่งจำเป็นที่ต้องเข้าใจเกี่ยวกับกรอบออกใบอนุญาตครั้งนี้ ก็คือ การให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ มีองค์ประกอบ 3 ส่วนด้วยกันคือ

หนึ่ง ผู้ให้บริการโครงข่าย โดยปกติมักเป็นผู้ให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ด้วย

สอง ผู้ให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ อาจไม่ใช่ผู้จัดสรรคลื่นความถี่และอาจไม่มีโครงข่ายเป็นของตนเอง แต่เป็นผู้ให้บริการโดยใช้คลื่นความถี่และโครงข่ายของผู้ให้

“ การให้บริการสาธารณะด้าน 3G นี้ รัฐควรคำนึงถึงประโยชน์ของคนส่วนมาก และคำนึงถึงการขยายพรมแดนความรู้ของชาติ มากกว่าจะคำนึงถึงผู้ประกอบการ ”

บริการโครงข่าย ผู้ให้บริการในลักษณะนี้เรียกว่า Mobile Virtual Network Operator (MVNO)

และสาม ผู้ให้บริการเนื้อหา เป็นผู้ให้บริการซึ่งจะเป็นผู้สร้างความแตกต่างระหว่างระบบ 3G และ 2G เนื่องจาก 3G เป็นบริการด้านข้อมูลที่ต้องการการบริการสาธารณะสูง

ป ระโยชน์ที่คนไทยจะได้รับจาก 3G จะเกิดจากการมีเนื้อหาที่ดีและมีผู้ให้

บริการ (Services) จำนวนมาก การประมูลคราวนี้ที่กำหนดใบอนุญาตแค่ 4 ใบ เข้าใจว่าจะประมูลองค์ประกอบที่ 1 ควบไปกับองค์ประกอบที่ 2 แต่ผู้เขียนเห็นว่าคราวนี้ควรประมูลเฉพาะองค์ประกอบที่ 1 และไม่ควรรให้อำนาจผูกขาดแก่ผู้ใดใบอนุญาตให้สามารถปิดกั้นผู้ให้บริการและผู้ผลิตเนื้อหาอื่นๆที่จะเข้ามาเช่าโครงข่ายในภายหลังซึ่งผู้ให้บริการและผู้ผลิตมักจะเป็นบริษัทที่มีขนาดเล็กกว่าผู้ลงทุนในเครือข่ายมาก

มีหน้าข่าวควรมีข้อกำหนดเปอร์เซ็นต์ขั้นต่ำที่ผู้รับใบอนุญาตต้องหาลูกค้าภายนอกมาใช้โครงข่าย

แล้วข่าวมาว่าคราวนี้ การประมวลใบอนุญาตที่จะประมูลกันถึง 4 ใบ แต่มีผู้มีความสนใจสมัครรับใบอนุญาต และมีศักยภาพพร้อมเพียงเพียง 3 ราย จึงไม่น่าเรียกว่าเป็นการประมูลด้วยซ้ำ แถมยังประมูลในราคาตั้งต้นที่ต่ำมากคือ ใบละ 4,600 ล้านบาท สำหรับ 10 MHz และ 5,200 ล้านบาท สำหรับ 15 MHz และเป็นการจ่ายตอนต้นเพียงครึ่งเดียว

ที่ว่าแสนถูกก็เพราะขณะนี้ผู้ให้บริการทั้ง 6 รายรวมกัน แบ่งรายได้ให้ ทีโอที และ กสท ประมาณ 40,000 ล้านบาทต่อปี จึงนับได้ว่า การประมูลครั้งนี้เป็นการประมูลที่ตั้งราคาแบบลดแลกแจกแถมเลยทีเดียว

ผู้เขียนลองคำนวณคร่าวๆ ถ้าให้จ่าย 4,600 ล้านบาทต่อปี เป็นเวลา 10 ปี จะคิดเป็นมูลค่าปัจจุบันเพียง 33,856 ล้านบาท ยังน้อยกว่าที่ทั้ง 6 รายจ่ายให้รัฐวิสาหกิจไทยต่อปีตอนนี้เสียอีก

ราคาที่ผู้ประมูลจะต้องจ่ายนี้ เป็นการจ่ายครึ่งเดียวจบ ไม่มีจ่ายรายปีเหมือน 2G ที่ยังจ่ายกันปีละเป็นหมื่นล้าน จริงอยู่ราคาตั้งต้นอาจจะไม่ใช่ราคาสุดท้ายที่รัฐจะได้ แต่ในกรณีที่มีผู้ประมูลจำนวนน้อยกว่าใบอนุญาต ในขณะที่ราคาเริ่มต้นต่ำ โอกาสที่จะยี่งกันก็สูง

ประการสำคัญคือโอกาสที่ราคาสุดท้ายจะสูงกว่าราคาเริ่มต้นก็ยังมีไม่มากนัก

6 ราวอาจมองในแง่ดีว่า การเปิดบริการ 3G เป็นการเปิดพรมแดนเทคโนโลยี เป็นการสร้างความรู้ รายได้ไม่ใช่เรื่องสำคัญ อีกทั้งตลาด 3G ก็คงยังแคบในระยะต้น ดูจากการใช้บริการ non-voice (คือพวก SMS MMS) ซึ่งในปัจจุบันมีเพียงหนึ่งในสิบของการโทร.จะจำหากันถึงตัว

แต่ในระยะยาว ตลาดนี้ก็จะมีเติบโตขึ้น และดึงดูดลูกค้าใน 2G ออกไปไหนที่สุด

ความเห็นของผู้เขียนก็คือ ควรตั้งราคาให้สูงกว่านี้ โดยดูเทียบจากรายได้ต่อปีของผู้ให้บริการ 2G และเอาเงินส่วนนี้ไปอุดหนุนการให้บริการสาธารณะที่ดีที่เป็นองค์ประกอบที่ 3 ที่กล่าวมาแล้วข้างต้น

มีฉะนั้น หลังการเปิดบริการ 3G แล้ว ที่ป๊อปปูล่าร์อาจเป็นคลื่นดาว วิดีโอคาโลกก็เลยเคลื่อนตลาดไปหมด การอุดหนุนผู้ให้บริการเนื้อหาที่ตีรวมทั้งการอุดหนุนอุปกรณ์ปลายทาง ทำให้โทรศัพท์มือถือมีราคาถูกลงสำหรับนักเรียนและอุปกรณ์ปลายทางสำหรับคนพิการจึงควรเป็นเรื่องที่ต้องคำนึงไปพร้อมๆ กัน

ความหวังก็คือ ถ้าเงินประมูลขั้นต้นสูงเกินไปจะเป็นการผลัดภาระมาให้ผู้บริโภค ข้อนี้ก็เห็นว่าไม่น่าเป็นห่วง เพราะเวลานี้มีการแบ่งรายได้มากมายให้แก่ ทีโอที และ กสท แต่ก็ยังออกไปโรมรันมาแข่งกันอย่างสุดสุด จนราคาฮัลโหลลดต่ำลงเรื่อยๆ

อีกข้อกังวลก็คือว่า การเก็บเงินเข้ารัฐจะทำให้เศรษฐกิจชะลอตัวนั้น สามารถแก้ไขให้เงินค่าธรรมเนียมงวดแรกไม่สูงนักแล้วให้

มีการจ่ายรายปีต่อไปตามรายได้ แต่เพื่อจูงใจให้ผู้ได้ประมูลขยายเครือข่ายหรืออาจลดอัตราส่วนลงเรื่อยๆ

ที่น่าเสียใจก็คือ หน่วยงานของรัฐมักจะทำวงโยผู้ประกอบการมากกว่าประชาชน ผู้รับบริการ ตัวอย่างอื่นที่เห็นได้ชัดก็คือทำอากาศยานสุวรรณภูมิที่ย้ายแท็กซี่สาธารณะไปข้างล่าง เพื่อเปิดโอกาสให้บริษัทลิมูซีนรับทรัพย์ได้เต็มที่และผู้โดยสารซึ่งเป็นสาธารณะชนส่วนใหญ่ที่รับบริการต้องชนกระเป๋าคืนนั่งตักในรถ (ที่บางทีก็ถือไม่ได้) ลงไปชั้นล่าง

ก็อยากจะเห็นว่า การให้บริการสาธารณะด้าน 3G นี้รัฐจะคำนึงถึงประโยชน์ของประชาชนส่วนมาก และคำนึงถึงการขยายพรมแดนความรู้ของชาติมากกว่าจะคำนึงถึงผู้ประกอบการ

มิ่งสรรพ์ ขาวสอาด

สถาบันศึกษานโยบายสาธารณะ
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่